

زندانیان داشته‌ایم و سعی شده جلوی تبعیضاتی که متأسفانه در خصوص برخی از زندانیان اعمال می‌گردد بگیریم و برای هیچ زندانی، به لحاظ سفارش خاص، حساب ویژه‌ای باز نمی‌نمایم.

■ چه اقدام بدیعی در مورد زندانها و نظارت بر آنها داشته‌اید؟ همچنین مدیریت زندانها چقدر علمی شده و استفاده از تخصص‌ها و الگوهای علمی نظیر جرم‌شناسی، کیفرشناسی، علم اداره زندان و روان‌شناسی کیفری چقدر بوده است؟

یکی از عمده‌ترین مشکلاتی که در بدو تصدی اینجانب مشهود بود، ازدحام بسیار خانواده‌های زندانیان جهت پیگیری امور آنها بود. گاهی همسر جوان یک مددجوی زندانی از شهرستان‌های مورد نظر زاهدان یا مشهد برای گرفتن یک مرخصی به تهران مراجعه می‌کرد و مجبور بود به زندانهای همچون قزل‌حصار، رجایی شهر، فردیس و... مراجعه کند که این امر ضمن تضییع وقت، گاهی تالی فاسدهایی نیز در برداشت که مجال بیان آن نیست.

اینجانب با مساعدت همکاران، تمهیداتی به کار بستیم تا رفت و آمد خانواده‌ها به حداقل برسد به طوری که اکثر برگه‌های مرخصی و تقاضاهای مربوط به عفو موردی یا آزادی مشروط و... توسط کارمندان این معاونت که در تهران و کرج مستقر هستند به این واحد ارسال و پیگیری می‌گردد.

در پاسخ به بخش دوم سوال، باید گفت با وجود مدیران لایق و کارآمد فعلی و تدابیر به کار گرفته شده جهت حل مشکلات زندانها و زندانیان، متأسفانه استفاده از تخصص‌ها و الگوهای علمی نظیر جرم‌شناسی، کیفرشناسی و روان‌شناسی کیفری در حد استانداردهای لازم ملموس نیست.

■ با توجه به اینکه قاضی خصوصاً قاضی ناظر زندان باید طعم واقعی آزادی را بداند، شما مفهوم کلمه آزادی را چگونه می‌پندارید؟

اینجانب آزادی را برداشتن و رها شدن از موانع رشد و کمال انسانی می‌دانم که عمده موانع در واقع

هواهای نفسانی و خواسته‌های نامشروع انسان بوده و اینجانب به جهت اشتغال در حوزه علمیه، و انجام امور تبلیغی، در فرصت‌هایی که برای زندانیان صحبت نموده‌ام، به این نکته اشاره داشتم آنچه که سبب زندانی شدن آنان گردیده و آنها را از نعمت آزادی محروم کرده، عمده هوسهای زودگذر و آنی بوده‌است. زندان مکان مناسبی است برای اینکه ببینند که در واقع سلب‌کننده آزادی آنان، اعمال و کردارشان می‌باشد.

■ در نظارت بر زندان‌ها، آیا تفکیک بندهای مربوط به جرایم مختلف را در عمل مشاهده می‌نمایید یا خیر؟ ضرورت این امر در نظر شما چه مفهومی دارد؟

گر چه تفکیک نسبی در زندانها و اردوگاهها وجود دارد. مثلاً کلیه معتادان در اردوگاه قرچک، محکومین به اعدام در زندانگاه رجایی شهر، محکومین نسوان و اتباع بیگانه در زندان اوین و سایر محکومین به تناسب وضعیتشان در دیگر زندانها نگهداری می‌شوند. ولی تفکیک کامل، دقیق و مطلوب به چشم نمی‌خورد. زیرا دیده می‌شود کسی که در امر مواد مخدر سابقه دار است، با کسی که برای بار اول مرتکب این بزه گردیده، در یک بند نگهداری می‌شوند. یعنی مجرمین حرفه‌ای و سابقه دار با افرادی که از روی غفلت برای نخستین بار به زندان آمده‌اند، آمیخته شده‌اند که این امر سبب اشاعه جرایم گردیده از سوی دیگر مشاهده می‌شود افراد مبتلا به ایدز (HIV) و هپاتیت بی آنکه داخل قرنطینه و تحت نظر باشند، در بین زندانیان دیگر نگهداری می‌شوند و معاشرت دارند و طبیعی است باعث انتقال این امراض می‌گردد. متأسفانه امکانات جهت جداسازی و تفکیک بسیار ناچیز است در حالیکه تعداد زندانیان بسیار زیاد است.

■ نوع جرایم چه تأثیری بر محیط زندان برای متهم یا مجرم و نحوه برخورد با آنان دارد؟

بدیهی است نمی‌توان با مجرمین به لحاظ نوع جرم ارتكابی، یکسان برخورد داشت. زیرا زندانی مورد

جرایم چک بلامحل با سارق مسح و شرور یا قاچاقچی مواد مخدر، یا مجرم مرتکب جاسوسی و فعالیت علیه امنیت ملی، هر یک متفاوتند و سنگینی بار خود را دارند. لذا این تفاوت در اعطای مرخصی، دادن امتیازات قانونی، اعطای عفو مورد، ملاقات حضوری و... نسبت به شخصیت مجرم و بزه ارتكابی محسوس است.

در پایان می‌خواهم عرض کنم که متأسفانه عده زیادی حتی در بین قضات و کارمندان، نظارت بر امور زندانها را یک امر ساده و پیش پا افتاده تصور می‌کنند و حتی وظایف آنها به طور کامل نمی‌شناسند. طوری که پس از انتقال اینجانب به نظارت زندانها عده‌ای از همکاران، اظهار تأسف می‌کردند. در حالی که اگر هدف از مجازات و تربیت و اصلاح مجرم بدانیم، وظیفه سنگین و مهمی را در بخش نظارت بر زندانها درخواهیم یافت. همچون بیماری که می‌بایست دوران درمان و نقاهت خود را در این قسمت بگذراند. لذا لازم است که مسؤولین قضایی در تقویت نقش دادیاران ناظر زندان با حمایت‌های مادی و معنوی بکوشند تا در بین همکاران جهت ایجاد نظارتی کامل و سازنده انگیزه به وجود آید.

عباس یزدانی - دادیار شعبه ۲ اظهار نظر

قاچاقچیان کالا از مقامات استفاده ابزاری می‌کنند

فوق لیسانس حقوق جزا و جرم‌شناسی دانشگاه آزاد اسلامی واحد نراق تاریخ ابلاغ قضایی ۸۱/۵/۱۵ دادیار شعبه دوم و دادیار تحقیق و دادیار اظهار نظر دادسرای عمومی و انقلاب ناحیه ۷.

■ با چه مشکلاتی در این دادسرا، مواجه هستند؟ بزرگترین مشکلی که در این دادسرا خودنمایی می‌کند، این است که متهمان این واحد قضایی را اکثراً معتادینی تشکیل می‌دهند که دارای چند بیماری خطرناک می‌باشند. بنابراین از زمان بازجویی، علاوه بر بوی بد، خطر انتقال بیماریهای تنفسی و ارتعاشی همواره سلامتی قضات و کارمندان را تهدید می‌کند. چه بسا ممکن است یکی از آنها از روی انتقام جویی، سوزنی بدست خود فرو کرده و سپس به قاضی حمله کند و برای همیشه وی را به ایدز یا انواع هپاتیت های خونی، مبتلا سازد. نمونه عملی این تهدیدها برای اینجانب و یکی دو نفر از همکاران، سابقه داشته است.

مشکل دیگر اینکه به سبب حساسیت پرونده های مورد رسیدگی نظیر، پرونده های امنیتی، قاچاق کالا و ارز، مواد مخدر، قاچاق دارو و تخلفات بهداشتی و... در خارج از محیط اداری، قضات و کارمندان و خانواده آنها امنیت جانی ندارند و در هر جا به خصوص در پارکها و اماکن عمومی، به

علیرضا بزدان

لحاظ حضور توزیع کنندگان مواد مخدر، این خطر بیشتر است.

■ با نهادها چه مشکلاتی دارید؟

بیشترین مشکل ما با ادارات دولتی، این است که مسؤولان این ادارات، به شأن دستورات قضایی واقف نیستند. تا آنجا که پس از بارها اعلام و عدم پاسخ از سوی آنها ناچار به تفهیم مجازات مقرر در ماده ۵۷۶ قانون مجازات می شویم تا نتیجه بگیریم. شایسته است مسؤولان رده بالای دستگاههای اجرایی با صدور بخشنامه هایی مراتب را به ادارات ذی ربط اعلام نمایند تا از اطاله دادرسی جلوگیری شود.

یکی دیگر از مشکلات ما اخذ احکام سابق الصدور در خصوص متهمان سابقه دار است مثلاً با دستگیری یک قاچاقچی مواد مخدر، از آنجا که سابقه محکومیت وی در همان جرم در صدور حکم جدید مؤثر است بلافاصله از سبجل کیفری استعمال می کنیم. اما آن اداره تنها اعلام می کند که نامبرده در خصوص چه اتهامی و در کدام دادگاه یا دادسرا پرونده دارد. در صورتی که ما باید اطلاعات دقیق همچون جرم و مجازات را بدانیم. این استعلام ها به علت اینکه مرجع معین و خاصی ندارند. اغلب یا عقیم می ماند یا گذشت زمان طولانی را می طلبد لذا پیشنهاد می شود یک سایت جهت رؤیت احکام محکومیت ها و سوابق کیفری تهیه گردد.

■ قضات در ایران و قضات جوان

در کشور آمریکا کسی می تواند قاضی شود که ۱۰ سال وکالت نموده و یا دارای ۵ سابقه وکالت و یک لیسانس دیگر علاوه بر لیسانس حقوق است. در کشورهای اسکانندیناوی و اروپایی هم وکیل که به مسند قضاوت تکیه می زند، در بین وکلای دیگر از منزلت و ابهت خاصی برخوردار می شود.

اما در ایران به نظر می رسد ما راه را اشتباه رفته ایم و عملاً این پروسه را بر عکس طی می کنیم یعنی قضات جوان و بی تجربه وارد دستگاه قضایی می شوند و پس از چند سال تجربه و دریافت مهارت قضایی به سبب امتیازات مادی شغل وکالت در ایران، از دستگاه قضایی خارج می شوند و این بزرگترین ضربه به قوه قضائیه است. لذا مقامات محترم قوه قضائیه می بایست فوراً و بدون فوت وقت، شرایطی پدیدآورند که روزی وکلا آرزوی رسیدن به مسند قضاوت را داشته باشند. آن وقت است که قضات با تجربه، جذب عدلیه شده و مدینه فاضله عدالت، استوار می گردد.

■ از کیفیت و کمیت ارجاع پرونده رضایت دارید؟

تعداد پرونده های ارجاعی بسیار بالا و رسیدگی نیز طاقت فرسا است. اما به تدبیر معاونت محترم ارجاع، کیفیت ارجاع به گونه ای رضایتبخش صورت می گیرد.

■ با متهمین چگونه برخوردی دارید؟ یا متهمی که احساس می کنید بی گناه است چطور؟

بر اساس اصول قانون اساسی و منشور

شده است. البته در این دادسرا، مواردی داشتیم که سران نظامی و رؤسای شرکتهای خصوصی معتبر، مسؤولان ادارات و در پوشش موقعیت خود، اقدام به جرم نموده است.

■ باتوجه به تبلیغات وسیع رسانه ای و برخوردهای قضایی و پلیسی، وضعیت مواد مخدر را چگونه ارزیابی می کنید؟

با تلاش قضات سراسر کشور و همت پاسداران ناجا، در قسمت مواد مخدر بیش از ۸۰ درصد کشفیات مواد مخدر جهان در ایران صورت می گیرد و برای همین، سالانه بودجه های کلانی از سوی سازمان ملل متحد و N.G.O های مختلف در سراسر جهان، به جهت تقویت این تلاش به حساب ستاد مبارزه با مواد مخدر ریاست جمهوری واریز می شود و از طرفی بودجه هنگفتی از جریمه حاصل از احکام صادره از دادگاه انقلاب به حساب ستاد مذکور می رود و این ستاد در لایحه بودجه سالانه نیز بودجه ای چشمگیر به خود اختصاص دارد. علی رغم تمام این بودجه ها، هزینه کردن ها اصولی و هدفمند نیست و کلیه طرح های مربوط به مواد مخدر با شکست روبرو شده است. این بودجه ها باید در اختیار قوه قضائیه قرار گیرد تا بتوان آن را اصولی هزینه کرد.

■ تصور کنید شما به جای خبرنگار یا تحلیل گر نکته سنج باشید چه انتقاداتی را به این دادسرا وارد می دانید؟

چرا دادسرای انقلاب باید وقت خود را صرف رسیدگی به پرونده های اعتیاد مواد مخدر با مقدار چند گرم نماید و از به دام انداختن قاچاقچیان مافیای مواد مخدر و متلاشی کردن باندهای بین المللی غافل مانده است؟ ضمن آنکه دادسرای انقلاب که همواره مورد توجه بزرگان مملکتی بوده است. متأسفانه، روزبه روز از نظر امکانات اداری و رفاهیات پرسنل، ضعیف تر می شود.

■ برای اعتلای دستگاه قضایی چه پیشنهاداتی دارید؟

الف) مطالعه تطبیقی سیستم قضایی تمام کشورها به

ملل متحد، قاضی و ضابطین تحت امر وی باید حقوق متهم را محترم شمارند. لذا یکی از ابداعاتی که در شعبه تحقیق به عمل آوردم، این بود که یک سندلی مخصوص متهم قرار دادیم و متهم در این شعبه وقتی نشست و آرامش یافت، آنگاه بازجویی را شروع می کنیم. ضمناً سیستم قضایی کشور ما براساس دلایل معنوی است نه دلایل قانونی لذا قاضی باید اقتناع وجدانی پیدا کند تا مجرمیت متهم را احراز نماید. بنابراین وجود قرائین و شواهدی علیه متهم کافی برای احراز مجرمیت نمی باشد.

■ قاچاق کالا را که زخم عمیقی بر بیکره اقتصاد کشور می باشد، چگونه تصویر می کنید؟

فاصله بین ورودی کالاهای مورد نیاز خارجی تحت موانع تعرفه ای و غیر تعرفه ای و سهمیه بندی و نیاز واقعی جامعه از طریق قاچاق کالا تأمین می شود. لذا علاوه بر برخورد قضایی با مرتکبین، اصولی تر ایستت که دولت این فاصله را به حداقل برساند و از طرفی تعرفه های گمرکی و سود بازرگانی را بکاهد.

■ قدرت برخورد با متخلفان را چقدر حس می کنید؟ با توجه به اینکه قانونگذار صلاحیت رسیدگی به این امر را در صلاحیت دو مرجع دادگستری و تعزیرات حکومتی قرار داده است (دو مرحله ای مشروطه)، به نظر می رسد تأثیر چندانی در کاهش این پدیده نداشته باشد.

■ آیا به راستی قاچاق کالا از پشتوانه های نامرئی و ذی نفوذ برخوردار است؟

در اینکه قاچاقچیان کالا و مواد مخدر همیشه از مقامات و رؤسای اجرایی استفاده ابزاری می کنند، شکی نیست اما در اینکه آن روی سکه هم به رنگ روی دیگرش است، خدا می داند.

در ایالات متحده آمریکا، این گونه ارتکاب تحت عنوان جرم یقه سفیدان مطرح شده که قانون جزای آمریکا مجازات های شدیدی را برای آن برشمرده در کشورها پیرامون این مسئله قانون خاص نداریم ولی در جرایم مختلف به طور پراکنده به آن اشاره

بسیار کم است . شاید به یک درصد هم نرسد .
 ■ در ماه به طور میانگین چند کیفرخواست صادر می شود؟

تقریباً ۸۰ درصد پرونده ها منجر به صدور کیفرخواست می شود .

■ رسیدگی به جرم اعتیاد در صلاحیت کدام دادرهاست؟

اگر چه دادرهای انقلاب صلاحیت رسیدگی دارد . اما محدودیت نداشته و هر بازپرسی در هر نقطه از تهران می تواند رسیدگی مقدماتی کند . تقسیم بندی فعلی در قانون منعکس نشده و تنها برای سهولت رسیدگی است .

■ شما اعتیاد را جرم می دانید یا بیماری؟
 نظر افراد مختلف است . قانون فعلی اعتیاد را جرم دانسته . به نظر من باید رویه بینا بین را پیش گرفت .

یعنی در برخی موارد باید مجازات باشد تا ترس از ارتکاب باقی بماند و در برخی موارد باید با معتاد مثل بیمار برخورد کرد تا آثار روحی و جسمی اعتیاد از وی زدوده شود .

■ از کیفیت ارجاع پرونده ها رضایت دارید؟
 مقام ارجاع در دادرهای عمومی و انقلاب ، معمولاً تجربه و تخصص قضات دادرها و نیز توان کاری دادیاران و بازپرسان را در نظر می گیرند و به تناسب تخصص و ذوق قضات ، پرونده های

واضحه را ارجاع می دهند و با این روش نتیجه مطلوب حاصل می شود . با گذشت چندین ماه از افتتاح دادرها ، بحمدالله مشکل خاصی دیده نشده و حدود و اختیارات دادیاران و بازپرسان را قانون مشخص نموده است .

◀ محمد مهدی شهمیرزادی - بازپرس شعبه سوم

قاضی چگونه می تواند روزانه درباره ۳۰ پرونده تصمیم بگیرد

دارای مدرک کارشناسی ارشد حقوق و جزا و جرم شناسی - سابقه قضایی از سال ۱۳۶۰ و با عنوان های دادیار ، قاضی تحقیق ، دادر دادگاه ، رئیس دادگاه و پس از احمای دادرها با عنوان بازپرس اشتغال داشته اند .

■ جوان گرایی در سیستم قضایی کشور جریان دارد؟ این جریان را چگونه به تفسیر می کشید؟

درباره گزینش قضات اگر موازین فقهی ، مورد رعایت باشد ، به نظر می رسد اگر چه غالب فقهی تأکید بر اجتهاد قاضی دارد ، اما چنانچه تفسیر به روز نماییم ، می توان آنرا تأکید بر داشتن داده ها و معلومات حقوقی دانست و این امر می تواند تا سالها عظمت و بلندای دستگاه قضایی را حفظ کند .

دانش ، مهارت ، درایت و به خصوص ترکیب نفس قاضی بسیار مورد توجه بزرگان و کلام شروع بوده است .

عبدالفور صادقی

◀ عبدالغفور صادقی - بازپرس شعبه ۹

در برخی موارد باید با معتاد مثل بیمار برخورد کرد

دارای تحصیلات حوزوی دروس خارج فقه و اصول فقه دارای ۲۳ سال سابقه قضایی و اداری که با عنوان قاضی دادگاه تجدیدنظر اهواز ، و مستشار دادگاه تجدیدنظر تهران مأمور به خدمت در دادرهای عمومی و انقلاب تهران به عنوان بازپرس اشتغال داشته اند .

■ جرایم مورد رسیدگی توسط شما چیست؟
 بیشتر شامل جرایم قاچاق ، جرایم مربوط به سلاح و نیز فعالیت های گروهکی است . ضمن آنکه به جرایم عمومی نیز رسیدگی می کنیم .

■ شما در مورد ابلاغ قضایی به قضات جوان ، چه نظری دارید؟

ابتدای انقلاب اقتضا چنین بود که می دادند . اما الان چنین نیست .

■ در مقوله آموزش قضات یا اصلاح قوانین پیشنهاد شما چیست؟

در این قسمت با مشکلی مواجه نشده ایم که بگوییم نارسایی یا خلأ قانونی وجود دارد .

■ در مورد جرایم مربوط به فعالیت های سیاسی؟
 ما در قانون فعلی جرمی به عنوان جرم سیاسی نداریم و آنچه در قانون مجازات آمده به گروه های محارب اطلاق می شود .

■ در برخورد با توصیه ها و سفارش ها چه می کنید؟
 شخصاً مواجه نشده ام . توصیه هم از سوی هر مرجعی که باشد ، ترتیب اثر داده نمی شود .

■ آیا به عنوان بازپرس ، احساس استقلال قضایی می کنید؟

بله - کسی تا به حال مداخله ای نداشته است .
 ■ مقدار اختلافات شما با دادستان چقدر است و چه مقدار از این اختلافات به دادگاه ارجاع می شود .

دور از نگرش های سیاسی و دریافت تجربیات مثبت آنها .

(ب) دستگاه قضایی باید از پذیرش قضات جوان خودداری کند و اقتدار مقامات قضایی و توان مالی قضات را بالا ببرد .

(ج) بودجه قوه قضائیه حسب اصل تفکیک قوا باید مستقل باشد . (مثلاً در صدی از درآمدهای نفتی) زیرا با شیوه فعلی عملاً قوه قضائیه از نظر بودجه ، در تسلط قوه مجریه می باشد . همانطور که در سالهای اخیر ، قوه مجریه ، قوه قضائیه را در مضیقه مالی قرار داده است .

(د) اقتدار قوه قضائیه در قطعیت احکام آن است . لیکن با تجدیدنظرهای متعدد ، احکام هیچ زمان قطعی نیستند .

(ه) برنامه ریزی و شیوه مدیریتی قوه قضائیه باید قاضی مداری باشد نه غیره .

(و) مصونیت قضایی برای قاضی اقتدار می آورد . اما در کشور ما به راحتی با شکایت واهی یک متهم قاضی تعلیق می شود .

(ز) تأمین خودرو بخشی از تأمین زندگی قاضی است . ما در کشور ۶۰۰۰ قاضی داریم . می توان در مجلس تصویب نمود هر قاضی حق داشته باشد یک ماشین خارجی با معافیت از حقوق گمرکی و سود بازرگانی ، وارد کند و دست کم قاضی در مقابل ضایط خود که الگانس سوار می شود ، تا این حد تحقیر نخواهد شد .

(ح) قوه قضائیه باید فقط در مقطع فوق لیسانس و دکترا قاضی بپذیرد و دوره کارآموزی را از یکسال به چند سال افزایش دهد .

(ط) وقتی قاضی و خانواده اش در کشور ما به تبع موقعیت قضایی و نیز امنیتی از بسیاری از ارتباطات ، تفریحات و جشن ها معذور می باشند ، دولت و قوه قضائیه باید در تمام شهرها ، مجموعه های تفریحی و ورزشی مخصوص قضات تدارک ببیند و حتی ورزش های مناسب برای قضات اجباری شود .